

DE GEEST VAN GESTEL

Voortdurend vragen zorgelijke ontwikkelingen in de Verenigde Staten onze aandacht. Al jaren houdt een felle polarisatie de Amerikaanse samenleving in de greep. Er zijn twee blokken ontstaan die elkaar weinig of niets gunnen. De huidige president presenteert zich helaas niet als verbindende leider. Integendeel, hij gooit geen olie op de golven maar olie op het vuur. Recent werd een invloedrijke christelijke activist vermoord. Bij de herdenking sprak de jonge weduwe indrukwekkende woorden van vergeving. Maar de president sprak openlijk over zijn haat voor de moordenaar. Omringd door miljardairs die openlijk en brutaal opkomen voor hun economisch eigenbelang wordt een beleid gevoerd dat rijken nog rijker maakt maar de armen in het land armer. Kritische stemmen poogt men de mond te snoeren. Rechters, journalisten en academici worden in het nauw gedreven. De Amerikaanse democratie wordt bedreigd door deze autocratische ontwikkelingen.

Pro life

De meeste Amerikaanse christenen zetten zich terecht in voor de bescherming van het ongeboren leven. Maar paus Leo heeft zijn landgenoten fijntjes erop gewezen dat pro life niet versmald moet worden tot een afwijzing van abortus. Het wordende leven in de moederschoot en het aftakelende leven verdienen vanzelfsprekend bescherming en ondersteuning. Maar opkomen voor het leven heeft evenzeer te maken met het afwijzen van de doodstraf en het opkomen voor de waardigheid van vluchtelingen. De paus had ook het terugdringen van wapengeweld binnen de samenleving en het beschermen van Gods schepping kunnen noemen. Nog recent heeft paus Leo in het document *Dilexi te* opgeroepen tot soberheid en solidariteit met de armen.

Ons eigen land

Na een stevige verkiezingscampagne is inmiddels de uitslag bekend en zijn de partijen in Den Haag begonnen met de onderhandelingen. Hoe kunnen wij onderlinge saamhorigheid versterken en voorkomen dat Amerikaanse toestanden naar ons goede vaderland overwaaien. Zal het lukken om een meerderheidscoalitie te vormen? Er zijn genoeg problemen die om een stabiel bestuur vragen. Maar in ons gepolariseerde land is de vorming van een solide regering niet eenvoudig. Na 1945 hebben christendemocraten, sociaaldemocraten en liberalen Nederland politiek vormgegeven. Er is veel waar we dankbaar voor kunnen zijn. Ons land behoort tot de meest welvarende landen in de wereld. Het model van overleg en het zoeken van een compromis heeft ons land geen windeieren gelegd. Juist nu is het belangrijk om te werken aan verbinding. Juist om de democratische rechtsstaat te beschermen tegen populistisch nationalisme.

Rijnlandse model

Recent vierde de Sociaal Economische Raad in het detentiekamp te Sint- Michielsgestel zijn 75ste verjaardag. De basis voor ons poldermodel werd daar gelegd. De door de Duitse bezetter gegijzelde Nederlandse leiders gingen in het kamp met elkaar in gesprek en legden de basis voor de overlegeconomie van na de oorlog. Sindsdien spreken historici over de “geest van Gestel”. Na de oorlog ontstond ook het Rijnlandse model waarbij niet winstmaximalisatie centraal staat maar wordt ingezet op brede welvaart met ook aandacht voor het welzijn van mensen en de zorg voor de aarde. Als bisschop verwijs ik graag ook naar de centrale waarden

van het katholiek sociaal denken. Voor de komende jaren is het belangrijk dat de waardigheid van iedere mens wordt beschermd. Nu is onderlinge solidariteit, juist ook met kwetsbare mensen dichtbij en ver weg, ontzettend belangrijk. Hopelijk kunnen de onderhandelende partijen over hun eigen schaduw heen springen en het algemeen belang voor ogen houden. Als wij alleen ons eigenbelang of groepsbelang behartigen krijgen wij uiteindelijk een hele harde en onbarmhartige samenleving. Het recht van de sterkste zal dan overwinnen. Laten wij hopen dat onze politici in Den Haag kiezen voor de weg van de saamhorigheid. Gerechtigheid verheft ons volk.

Mgr. Dr. Gerard de Korte